

1)
 2)
 3)
 4)
 5)
 6)
 7)
 8)
 9)
 10)
 11)
 12)
 13)
 14)
 15)
 16)
 17)
 18)
 19)
 20)
 21)
 22)
 23)
 24)
 25)
 26)
 27)
 28)
 29)
 30)
 31)
 32)
 33)
 34)
 35)
 36)
 37)
 38)
 39)
 40)
 41)
 42)
 43)
 44)
 45)
 46)
 47)
 48)
 49)
 50)
 51)
 52)
 53)
 54)
 55)
 56)
 57)
 58)
 59)
 60)
 61)
 62)
 63)
 64)
 65)
 66)
 67)
 68)
 69)
 70)
 71)
 72)
 73)
 74)
 75)
 76)
 77)
 78)
 79)
 80)
 81)
 82)
 83)
 84)
 85)
 86)
 87)
 88)
 89)
 90)
 91)
 92)
 93)
 94)
 95)
 96)
 97)
 98)
 99)
 100)

2. D. B. V.

De,

Peccatis & Poenis Brutorum,

ad Genes. IX. v. 5. comma prius,

Wer Mensch Blut vergeußet / des
Blut soll auch durch Menschen
vergossen werden /

disputabit

SUB PRÆSIDIO

Viri Summe Reuerendi atque Magnifici

DN. JO. FRIDERICI MAYERI,

Doct̄oris & Profess̄oris Theologi, Alumn. Elect. Ephori,
& Templi omnium Sanctorum Prap̄ositi Substituti,

Domini Patroni sui devenerandi,

Respondens,

M. CHRISTIANUS ANDREAS SIBERUS,

IN AUDITORIO MAJORI,

D. XII. JANUARIJ, MDC LXXXVI.

RECUSA WITTENBERGÆ,

LITERIS JOHANNIS GODOFREDI MEYERI,

ANNO 1717.

(4)

L. N. J.

De
Peccatis & Pœnis
Brutorum,

Dissertatio Theologico-Moralis

ad Gen. IX. v. 5. comma prius,

CAPUT I.

SUMMARIA.

Occasio effati. De sanguine venito Thoma Barbolini & Curcellai sententia. Ordo dissertationis. ךַּ particula non hoc loco causalis contra Pererium, & Bonfrerium, nec adversativa contra Burgensem. Explicatur e Kimchio. Coccejus notatur. Duplex Synocdoche animadvertitur. Autoritas Beza & Budai. Gatakerus in subsidium vocatur, ךַּ verbum forense e Seldeno. ךַּ ad bestias restringitur. Samaritanus Codex notatur. ךַּ quodvis instrumentum designat e Glasio. Disceditur a Bocharto. ךַּ explicatur e Nelsio.

A 2

S. I.

S. I.

Agnum certe ac memorabile bonitatis divinæ specimēn extitit, quod fatali diluvio genere humano deleto, tantum unius mortalis pietati ac integri moris rectitudini dederit, ut ipsi parcens, pœnæ modum fecerit, & ex ingenti prope totius mundi naufragio incolūmen ipsum cum suis servaverit. Etenim cum paulatim aquæ recessissent, rediissentque in priora litora maria, & priores ripas repetiissent flumina, emergentibus terris, reductaque priori serenitate ac commoda cœli temperie, prodierunt iussu Numinis ex arca, exsoluti metu ac liberi homines fatentes divina tantum ope ex internecione & deploranda strage sese servatos. Antequam vero ad terræ cultum se verterent, victumque & legumina, quæ vitæ sufficerent, agricultura & dura opera quæerent, promisso & fœdere divino confirmabantur. Benignissimum nempe Numen consultorum necessitati humanæ & indigentia, liberali mandato usum omnium, quæ terrarum pariter ac aquarum tractus possident, animalium concessit, utque horum carnibus, fame pressi, pellibus in tegumenta corporis & arcendas frigoris injurias, fruerentur, benigne permisit. Ut vero societas humana sanctiori vinculo constaret, neve alter in alterum, quod pessimo exemplo in anteaacti mundi primordiis acciderat, violenter grassaretur, ac fratris sanguine manus pollueret, severa lege ac gra-

gravissimarum pœnarum in his prohibuit ac interdixit Neve animus ad deteriora pronus alias ac proclivis externis quoque irritamentis incitaretur, ac efferis truculentisqve motibus agitarerur subinde, sanguinem animalium in cibis noluit, & stillantes recenti cruore artus, ne ori admoveant, prohibuit. Quo quidem ego illud inficiari nolo, quod *Thomas Bartholinus* & *Stephanus Curcellæus* autumant, Numen, ut sapientissimum auctorem naturæ, voluisse & sanitati humanæ prospicere, & cavisse lege, ne pascerentur sanguine, ne graves ac difficiles morbos, cum quibus luctandum diu, fœda sanguinis esca contraheretur & in corpus sensim quoque a priori vigore recedens derivarent. De eo vero amplius dubium esse non poterit, humanas cœdes & profusum temere ac privato ausu mortalium sanguinem detestari Numen, adeo ut a brutis, quibus rationis usus non est, quæque nec in jus vocari propterea possunt, id impune fieri nolit *Geneseos IX. v. 5.*

ואך אדדמכם לנפשחכם אדרש מיר כל-היהאדרשנא

Versio vulgata:

*Sanguinem enim animarum vestrarum
requiram de manu cunctarum bestiarum &c.*

Quod dictum cum in illustri positum monumento sit, & eo securitati mortalium ac saluti provisum ac prospectum, visum mihi non sine ratione fuit, eo ingenium animumque dirigere immerisusqve utilissimis cogitationibus, quæ mens ac sententia in eo lateat, idoneis

argumentis explorare. Mihi vero antea limites ponam, describamque orbitam, ex qua vagari non posim si vel maxime velim, & de quibusdam vocibus, postquam nonnulla c. I. docuero, sententiam quæ maxime ad veritatem accedere videbitur, c. II. amplectar, & quam inique nonnulli ac perperam inde ineptæ an injustæ causæ de peccatis Brutorum præsidium quærere velint, c. III. ostendam. Quod institutum lubricum ac perdifficile ut feliciter exequar, implorato precibus numine auspicator.

§. II.

Primo quidem in eo Interpretes hærent, quam significationem particula $\gamma\eta$ hic sibi adsciscat, cujus fluctuationis ratio ulla alia haud est, quam late patens ac varia acceptio. Equidem ii, quibus vulgata versio in pretio est, (cui calculum h. l. addunt LXX. senes, qui per $\kappa\alpha\iota\ \gamma\alpha\epsilon$ exprimunt,) quovimejus tueantur, causalem faciunt, ac si hoc commate prioris interdicti ratio ac causa pateat: quorum agmina ducunt *Bonfrerius*, & *Peregrinus*, qui eodem instituto, prolixiore sensum intelligi debere audacius asserit, qui cum per præteritionem quandam omissus sit, nescio an pia ratione, id quod deficit, hunc in modum supplet: Nolo autem vos sanguinem humanum fundere, aut cibi, aut vindictæ, aut voluptatis, aut cujuscunque rei causa. Nam sanguinem vestrum requiram de manu omnis bestię. Verum si ea licentia mox inferendo, mox delendo aliquid interpretatio foret, nescio quid demum effingere liceret. Ultra virtutem certe Interpretis sacri egit, apud quem & verbo-

verborum ordo mysterium esse debet; quod & *Bonfrorius* tempestive agnovit, ac propterea quoque nec in ipsius opinionem transit *Paulus vero Burgensis* & *Cajetanus* hanc particulam adverstivam esse volunt, quibus & *Matthias Thoringus* accedit, quamvis diverso modo mentem suam exponant. Sed hæc applicationes apud nos valere haud plus possunt, quam *Vulgatæ* autoritas, cum ab eo proculdubio processit, qui vix tenui *Hebrææ* lingvæ aura afflatus fuit. Itaque cum ad gravissimæ & nunquam labefactandam legem a temporaria & N. T. abrogata fieri progressus, sanctionis fundamentum ea vocula *Spiritus S.* voluit, ut summa, quæ in est, certitudo liquido appareat. Quapropter & nos *Pagnino, Junio* & *Tremellio* & *Piscatori* non habemus contradicere, qui per profecto reddunt, proculdubio a *Kimchio* edocti, qui *Sepher Haschor* p. 16. hoc in negotio vocat רכר למטה רח ach veritatis rei. Nulla ratione itaque in sententiam *Cocceji*, *Lexico* p. 31. ire possumus, qui per forsitam reddi maluit, cum alias sensus constare non possit, aut dubius oriatur, quod ramen & gravitas negotii vix permittere potest.

§. III.

Nunc exponendum venit, quid per reposcere sanguinem intelligatur. Sanguinem per schema *Hebræorum* consuetudini usitatissimum cædem natate *Beza* ad *Matth. XXVII, 25.* observavit, quod dicendi genus & apud *Græcos* occurrere ex lectione probatorum auctorum satis patet. *Εὐχριστὸν τὸ αἷμα,* ut *LXX.* exprimunt, idem est ac phrasia qua utitur *Jobannes Apocalypf. VI. 10.* *ἰνδινεῖν τὸ αἷμα,* quod idem est cædem alicujus vindicare, &

& cum *διαινεῖν* incidit, quod pari significatione sapius in Pandectis Græcis legi asserit *Guil. Budæus* Comment. Græc. lingvæ p. m. 124. Et Hebræum, quod in fontibus reperitur *שׂרר* de inquisitione quæ in forensi judicio fit, pari modo explicat *Job. Seldenus* l. IV. de l. Nat. & Gent. c. l. p. 475. Paria facit verbum *שׂרר* i. Reg. XX. v. 16. quod est cum conatu & studio quærere, ut observat *Job. Lovinus* ad Psal. IX. 13. Ps. XXXVII. 13. Nec inficior factam h. l. translationem ab ea consuetudine, quæ proximus consanguineus & necessarius occisi persequebatur occisorem, atque supplicium de eo sumebat, qui in sacra lege *גֵּרֵי חַיִּים* vocabatur, cuique integrum erat, citra cognitionem forensis mortem inferre reo, & manibus occisi propinqui cæde percussoris parentari *Seldenus*. l. c. Animæ vero hic totum hominem, per tropum quem synecdochen Rhetores vocant, notant. Quod frequens est & sapius apud Hebræos occurrit, ut Gen. XLVII. v. 26. Levit. II. v. 1. Psalm. XVI. v. 10. Vid. *Drusius* Præterit. lib. II. p. 74. LXX. non iniquitate aut quod abhorreret a Græcæ lingvæ integritate expresserunt per *αἴματι τῶν ψυχῶν ἡμῶν*, Nam & profani auctores hæc dicendi modo usi sunt ut Theocritus Idyll. 16. v. 24. *Ἄλλα τα μὲν ψυχῆ τὰ δὲ καὶ τῷ δέναι αἰοδῶν*. Et Euripides in Helena & Homerus Iliad. α. ψυχὰς πολλὰς, i. e. homines occubuisse tradit. Ut Latinos præter Ciceronem præteream, qui l. 14. Epist. fam. 14. dicit: Vos meæ charissimæ animæ quam sapissime ad me scribite. Vid. *Thom. Gatakerus*, de stylo N. T. c. X. p. 103. Quod si nunc sine troporum colore rem expendere, & simplicem sensus indolem referre velimus, erit: & certe eodem hominum vestrorum vindicabo.

BRUTORUM.

§. IV.

Id vero præterea ambiguum est, an per חיה, omne vivens, ut *Samaritanus* Interpretes reddidit, intelligendum adeoque idem valeat Græcum ζῷον aut ἰμψυχον, cum animalis vita sit propria, & jam homines pariter ac bestiarum censum veniant. Etenim Hebræorum sapientes animalium genus Græcorum more dividunt in λογικον & vocant חיה סוכרת, animal loquens, quæ quidem præter hominem nullum est, & ἀλογον quod חיה פוער animal brutum dicunt, quodque in sacro codice Psalm. XXXVI. כחמה vocatur. Vid. *Bocbartus Hierozoic.* l. I. c. I. Nos quidem jam LXX. senibus calculum addimus, qui per τῶν θηρίων explicant, ut adeo homini opponatur, quoniam in hoc ipso versu sequenti commate hominis mentio fit, qui si per חיה quoque intelligeretur, proculdubio battologia foret, & cum tædio conjuncta inanis repetitio.

§. V.

Consulatio nunc est an יד, proprie exponendum sit, an ut redundans negligendum, ut tantum præpositio a vel ab intelligatur, si *Cl. Bocbartus* hunc locum exponendum suscepisset, haud dubito quin verbum verbo reddendum censuisset, utpote qui c. I. Sam. XVII. v. 37. Dominus qui me eripuit e manu leonis & e manu Ursi. & Dan. VI. v. 27. liberavit Danielem e manu יד סין leonum omnem redundantiam excludit, & propriissime sumi cupit, contenditque anteriores leonis pedes, quibus potissimum discerpit, dum posterioribus niritur, vere & proprie dici manus, quod & ex Arabum monumentis

B

tis

tis comprabat, eqve Græcorum scriptis magno ardore animi evincere nititur. Adducit quod Oppianus l. III. Cynegotικῶν leonem Δεξιτερῆν ὑπὸ χεῖρα gestare promptam torpedinem, qva omnia solvat ferarum genera, hyenam vero pari virtute præditam ἐν τῇ ἀριστερᾷ χεῖρὶ ex Æliano l. VI. Hist. Animal. c. 14. Aristotelem vero pedes leonis πενταδακτύλους vocare in eo libro qvo animalium, qvorum indagationem Alexander M. iussit & impensis iuvit, naturas certius & perfectius commentatus est. Hierozoic. l. III. de Natura Leonum. Multo magis maus tribuit urfis, cum præter Aristot. l. 2. c. 1. Oppianum l. III. v. 144. l. IV. Plutarchum de causis naturalibusq; qv. 22. Alcazuinum Arabem Pliniumq; in censum vocat, qui l. VIII. c. 36. dicit: Urfos urgente vi, sese præcipituros ex aliqua rupe manibus caput operire. Temeritatis foret cum tanto viro miscere pugnas, cujus notitiam exterarum lingvarum & amplissimas doctrinarum opes orbis admiratur; liceat tamen vel ideo in contrarias abire partes, qvoad a poetis plerumqve per abusum a cæteris per similitudinem ac metaphoram dicantur, partim qvoad pleræqve bestiarum, non adeo extensis ungvibus præditæ sint, quæ digitorum loco esse possint. Accedit, qvoad eo vocabulo Hebræi libentius utantur, ut qvoadvis instrumentum, per qvoad aliquid perpetratum est, imuant. Vid. *Classius* Philol. l. III. Tr. 1. can. 38. Qvoad nemini dubium ambiguumqve videri potest, si expenderit, & e manu sepulchri, i.e. a sepulchro Deum suos redempturum Hof. XIII. 14. capreas e manu laquei effugere Prov. VI. v. 5. Et Messiam ardentissimis precibus supplicare numen, ut e manu canis i.e. a cane

CAPUT II.

SUMMARIA.

Sententia de sensu dicti. Bereschit Rabba de quatuor bestiis Danielis & Abarbanel refutatur. Ludovicus de Dieu notatur. B Salomo accommodatur. Qui populi homines bestiis objecerint. Faber J Cius laudatur. Parum Theodoveri & Irenai sententia minus commoda. Piscator rejicitur. Præcepta Noachidarum sex obligant homines, non bestias, Pana an sine culpa esse possit disquiritur. Grotius & Soarius notatur. Premium & pana non cadit in bruta, contra Kimschium. Exceptio de quasi delicto & quasi pana. Damnum hoc loco unice spectatur.

S. I.

Diffusum vero & involutum multorum auctorum sententiis hoc argumentum est, quod nuncjuvat agredi, & ex diversitate opinionem, verior quæ videbitur, eligere. Videamus autem quænam mens super hac re veterum Judæorum fuerit. Nonnulli, dum cum difficultatibus, quæ se postea objicient nobis, colluctandum habent, figuratum sensum eligunt, atque bestias de מלכות ⁷ seu quatuor Imperiis in Daniele designatis capiunt, perinde ac si Numen ibi vindictam cædibus etiam ab Imperatoribus per tyrannidem postmodum patrandis tum mimitaretur. In *Bereschit. Rabba Parasch.* 34. fol. 38. Sed cum hæc verba ad eam legem referantur, quæ mortalibus id, quo a cæde humana abstineant, ingerere debet, vix verisimile est, locum hic rei multis temporum spatiis post futuræ esse. Et multo minus audiendi

diendi, qui bestiam per vivens exponunt, ut tantum per restrictionem vivens rationale intelligatur, quod connexio textus non admittit, ut priorcapite §. 4. diximus.

§. II.

Acuta porro est expositio *Isaaci Abarbanelis in Pirushb Tora*: fol. 46. cujus mens ut intelligatur, liceat verba ipsius exponere ex *Seldeni* versione; Et si forte putaveritis (sic Numen, ad loci explicationem loqui fingit) hominem deesse posse, nec in orbe terrarum repertum iri, qui in homicidam sententiam ferat, scitote plurimis modis posse me vindictam sumere. Ideoque si desit homo qui occisi sanguinem ulciscatur, a manu omnis bestiae, seu ab omni bestia requiram eam, veluti a bestia, quae dilaceraret homicidium. Et sic in eum sententiam exequar. Ubi vero fuerit homo, requiram ab ejus manu sanguinem occisi, seu vindictam tanti sceleris. Nitiur itaque ejus sententia in expositione particulæ כִּי quam per significare vult; ut sensus sit vindicabo caedem ita ut bestiae instrumenta vindictae sint. Sed veniam procul dubio dabit nobis, si dixerimus nullibi in SS. literis hoc sensu particulam reperiri, quod enim apud *Ef. L. II.* occurrit, commode exponi potest, a me factum hoc vobis, ut adeo praeter necessitatem non novus usum cum *Ludovico de Dieu* excogitandus sit, ut serio interpretes praecipiant. vid. *Franz. de interpret.*

§. III.

R. Salomo vero eum sensum, qui felicissime ex verbis elici

lici potest sequitur, cujus glossa ea est: Id quod legitur a manu omnis bestiae (seu ab omni bestia sanguinem hominis requiram) ideo adjicitur, quia apud homines, qui ante diluuium vixerunt, per impietatem mos invaluerat bestias nocentissimas nutriendi, ut scilicet earum auxilio commodius dominarentur. Eam ob causam necessarium erat, ut de animalibus (in usum ejusmodi nutritis) moneretur. Atque illud amplectitur quodve *Gregorius* in Notis ad hunc locum. Nec foret, ut illud adeo rejiceremus, nisi adhuc valde dubium esset, probationeque egeret, quæ quidem difficillima videretur, ante diluuium quosdam homines in cæteros dominatum & imperium quæsiuisse, utque adipiscerentur, bestias carnivoras inter dominatum & instrumenta aluisse. Neque enim omnium Gentium monumenta si pervolvimus, tantæ crudelitatis vestigia in antiquitate deprehendere possumus, nisi quod apud Perfas Daniel, leonibus objectus & inaudito prodigio illæsus ab illorum faucibus servatus *Dan. VI. v. 22.* Et credo Romanorum civilem Gentem cruentis istis spectaculis non voluptatem oculorum capturam, nisi cædem suorum pœna talionis vindicare, justum visum fuisset, siquidem Amilcar Carthaginensium Dux captivos ad se adductos *ut supra dicitur* *ut Polyp. l. i.* auctor est. Inde Africanus alter everso in viso Pœnorum imperio, exterarum gentium transfugas editis populo spectaculis, bestiis objiciebat, quod & L. Paulus Perse Rege victo faciebat. Acid Genus mortis pro summo ac ignominioso supplicio habitum. Multum exactus in his, edisserendis est *Petrus Faber Semestrium l. i. c. 18. l. ii. c. 7.*

S. IV.

In diversas longe partes abeunt veteres Ecclesiæ Doctores, qui argumentum sumunt inde futuræ resurrectionis, & restaurandorum integre hominum auspici-um capiunt, adeoque sibi persuasum habent, Deum ideo cædes interdicere quod aliquando omnes homines pristino Spiritu animatos resuscitare, & a bestiis terrestribus five marinis devoratos requirere e visceribus & medullis veluti eorum revocare velit. Neque enim alia ratione intelligere *Theodoreum* possumus, qui ut *Johannes Pius* interpretatur T. I. Opr. Edit. *Sirmondi* quæst. in *Genesin* quæst. LIV. inquit. Propterea & hoc loco dicit, *veruntamen carnem cum sanguine non comedetis* &c. Hic insinuat Resurrectionem, non quod bestias vocaturus sit in judicium, & de his supplicium sumturus, eo quod homines devoraverunt, sed ut congregaturus corpora ab ipsis consumpta, & illa resuscitaturus. In manu enim ejus sunt omnes fines terræ *Psalm. 94. vers. 2.* & est illi facile undecunque corpus nostrum congregare. Et hic quidem istud indicat sub obscure &c. Et quamvis hæc satis pie meditatus sit sacer Antistes, non tamen credo id a Deo innui, propterea quoque recte a *Serbaro* Comment. in h. l. repudiatur. Irenam vero lib. V. adversus Hæretes cap. XIV. postquam multa differuit, quemadmodum sanguis Abelis clamaverit Gen. IV. 10. quod Numen sanguinem animarum de manu bestiarum, requirere velit, quod sanguis justis ab Abele usque ad sanguinem Zachariæ Matth. XXIII. 35. vindicari debeat, concludit: Non autem exquireretur hoc, nisi & salvare haberet &c. ut adeo ipsius sententia sit,

fit, hoc loco de salute hominum, cuius particeps corpus quoque humanum debeat esse, testimonium exhiberi. Non quidem inficiandi locus est, magno pretio esse hominis sanguinem, ut qui imago quondam Dei, & portio Ecclesiæ, inde tamen certo certius concludi posse hominem salvari id minime concedendum puto, quia alias omnes, quorum sanguinem Deus requirere vult, fierent vitæ æternæ compotes.

§. V.

Nos eam sententiam amplectimur quàm *Rabbi Salomon* & alii Hebræorum magistri suam faciunt, & plerique Christianæ doctrinæ Interpretes sequuntur, nempe Deum omnem bestiam, quæ sanguinem humanum effunderunt, hominem nempe occidendo, puniunt, seu ordinariè per magistratum, de quo legem tulit in Levitico, seu extraordinariè aliis modis, prout Hebræi de pœna cœlitus infligenda locum capiunt. *R. Bechai Bereschit* fol. 20. quod cum nostrum facimus, amolimus, statim *Piscatoris* h. l. commentationem, qui hic locutionem catachresticam statuit. Quod quam hic non conveniat, cum omnis Metaphora abfit, adeoque nec durior adesse possit, ex Rhetorum libellis patet. Præterea, nefas quodammodo est insolenti huic tropo ac mendacio simillimo in sacris literis, inq; materia gravi locum facere.

§. VI.

Id vero est, quod jam nos exercet, cur nempe brutum rationis expers ob commissum homicidium puniendum

endum veniat, quod antequam expediamus edifferendum prius, numne ea verba, quæ nobis exponenda injuximus, partem legis faciant, & quem obligationis vinculo obstringant, quod a præsentis negotio, & ad indagandam eo expeditius veritatem, nemini videri potest alienum. Illud itaque observandum, quod quando hominis conditio non ferret, ut sine lege viveret, actionesque suas vago velut impetu. & citra respectum ad aliquam normam ederet Deum communissima regula, ad quam quilibet homo se componere teneat, prospexisse. Atque illa generalis regula, Lex Noachidarum, seu mandatum filiorum Noæ vocatur, & septem capitibus absolvitur, ubi vero septima non omnes obstringit. Nempe (1) de cultu extraneo s. Idolatria. (2) de benedictione nominis divini (3) de iudiciis (4) de effusione sanguinis (5) de incestu (6) de rapina (7) de membro animalis vivi non comedendo. Quæ omnia fundantur in Talmudis Babylonici *Gemara Masseth Sanbedrin*. fol. LVI. col. 1. unde *Maimonides* quoque excerpfit, & videri possum in *Coccejo Excerptis Gemaræ* p. 258. & *Schickardum* de Jur. Reg. cap. V. Theor. XVII. quoniam & ante Talmudis confarcinationem *R. Jose ben Chispea Præceptor Jebuda sancti, auctoris Mishnæ*, ea recensuerit *Seder. Holam rabbæ* cap. V. fol. VI. col. 2. Pertinet itaque ad præceptum quartum secundum recensionem *R. Bechai*, vid. Max. Rev. Dn. D. *Carpzov*, Not. ad *Schickard.* p. 335. Secundum *Seldenum* vero l. N. & Gent. l. i. c. 10. ad tertium. Est illud ex his Noachidarum præceptis firmissimo fundamento nititur. altissimo eductum est quartum illud, nempe verbis istis, in quibus explicandis, occupati sumus.

§. VII.

Hæc itaque lex obligationem suam in animis hominum debet exercere, si & cognitionem legislatoris & ipsius legis habent, quæ cognitio, per promulgationem a legislatore factam acquiritur. Nam, promulgatio, ut *Molina* de Just. & Jur. tom. VI. tract. V. disp. 70. scribit, non est solum conditio, sine qua lex non obligat, sicut applicatio ignis ad stupam est conditio, sine qua vis ignis naturalis, quam jam ante ignis ante eam applicationem integram in se habet, stupam non inflammabit, sed est quidpiam legis completivum, atque adeo completivum vis seu virtutis legis ad subditos obligandum. Et Noachidis eam cognitionem ambiguam facere, nemo in animum inducere potest, siquidem per ipsum Deum visibili specie, & humanæ vocis sonitu assimilato v. l. innotuit, Judæis vero pari modo, solemnè promulgatione in monte Sinai, Exod. XX. & per sanctissimos viros diviniore instinctu animatos; Cæteris gentibus vero non ignota esse potuit, quod per naturalem rationem principio connato patuit & ex contemplatione mortalis conditionis erui potuit, Rom. I. v. 20. sive jam voces illud signum significativum, cum *Biele & Gersonè* de potestate Eccles. confid. XIII. evadet fuisse Noachidis vocale, Judæis vocale & scriptum, seu prolatum literis, cæteris gentibus mentale, quod fugiendum h. l. repræsentat, nempe cædem humanam, & inde illicitum innotescit. Cum vero bruta nullum habeant intellectum, cui signum illud imprimi possit (nec enim omnibus imprimi adaptatum est, sed soli creaturæ rationali) apparet,

apparet, solos & omnes homines ad hanc legem obligari. Et hoc habet peculiare rationale creatum, quod ita subiaceat divinæ providentiæ, ut subiectum legis divinæ & æternæ velit esse *S. Thomas 1.2. qvæst. 51. art. 2. Vasquez h. 1.* Nec possunt ideo bruta obligari, quia ratione carent, Lex autem est opus rationis. Neque dicitur lex naturalis in homine, quod per eam homo quodam naturæ impetu ad actiones naturales feratur, ut bruta, sed quin per naturæ lumen ipsius menti impressum, movetur ad honeste agendum *Petrus a S. Joseph. Theol. moral. cap. 11. resolut. 2.* Atque omne illud accommodandum, quod de Subiecto legis moralis Doctores orthodoxi professi sunt, quod nempe ad istud sola Creatura rationalis pertineat, ne Angelis quidem a *Philippo Melanchtone* exclusis, quoniam ad imaginem Dei conditis, per creationem lex quædam inscripta *D. Qvæstedt Syst. Theol. P. III. de lege morali.* Et propterea ad continuationem obedientiæ & dilectionis præstandæ obligantur. Id vero patet, quod Dæmones appetitu excellentiæ sibi non debitiæ, contra legem supernaturalem peccarunt, & quotidie contra legem naturalem peccant *Vasquez in 1. 2. Thom. disp. 231. n. 21.* sed de præfenti lege illud quidem non valet, ad quam solus & omnis homo obligatur, quippe Noachides tunc erant Genus humanum repræsentatum, ut adeo omnes omnino homines suffragium tacitum quoad obligationem eorum, quæ statuebantur, tulisse censei debeant, quod suffragium, & consensum implicitum vocare possis, quatenus qui in alicujus imperium consentiunt, eo ipso in omnes actus ejus imperii consensisse intelliguntur.

s. VIII.

Est porro hæc paralegis pœnalis siquidem DEUS homicidium punire & in bestiis vult, quod ex Exod. XXI. 28. intelligi potest. Jam vero cum bruta lege obligari non possint, & propterea nec declinent a regula, proptereaque nulla nec imputativitas nec imputatio locum habeat, nec pœna promulgari jure potest, nec si promulgata bestię ad eam obligari possunt, videndum itaque numne pœna accurate possit dici, supplicium a bestia homicidia sumtum, inquirendumque quid pœna sit, *Hugo Grotius* l. II. de jure B. & P. cap. XX. n. I. pœnam dicit esse malum passionis, quod infligitur ob malum actionis, & quidem pœnam generali significato sumtum quod & amplectitur *Dn. Pufendorff* J. N. & *Gentium* l. 8. c. 3. n. 4. Est autem quod de eo dubitare possumus. Non omnem enim pœnam esse malum passionis, si hac voce physica passio intelligatur, experientia edocemur, quandoquidem multis in pœnam injungi videmus actiones, tum boni unius vel plurium privationem, nullam cum physica passione conjunctam. Atque hinc malo passionis accedunt insuper duo, quæ pœnæ esse possunt, malum actionis, & malum privationis. Dein vero in Vulg9 constat pœnas etiam irrogari ob malum omissionis, quod appellamus, cum quis non agit, quod lex jubet. Nam & ejusmodi omisso, quia legi averfatur, haud dubie delictum est, & pœnam promeretur, sed quicquid sit, satis constat, inde nobis præsidium non esse, quippe cum bruti, quod hominem occidit, cædes pœna non possit esse, quia culpa abest. *Soarius* quidem lib. V. de legibus

legibus. IV. aliud quid suppeditat, quod coloris instar esse possit, dicit enim poenam esse omnem afflictionem, quæ fit per modum coactionis, ut lex aliqua serverur. Congruunt hic omnia membra; cædes bruti est afflictio quæ fit per modum coactionis, quia & bruta renuunt mori.

*Fugit nam saucius aras
Taurus, & incertam excussit cervice securim.*

Fit, ut lex non inviolanda vitæ humanæ servetur. Sed cui vis patet, sumi hæc, non probari. Neque defunt instantiæ, quibus id infringi possit. Multa enim naturæ incommoda, multæque afflictiones præter voluntatem alicui obringunt, & vi, seu coactu alterius sufferendæ incumbunt, quibus poenæ rationem & appellationem, si culpa absit, nemo facile tribuerit. Valeat itaque quodque *Soarius*, si enim in arcem rei penetramus, duo in formali conceptu poenæ includi videmus, materiale unum, alterum formale: materiale si spectes, est malum aliquod, ex quo, qui punitur, molestiam capit, sive quia bono uno vel pluribus privatur, quam poenam damni appellant, sive quia doloribus afficitur, coactus aliquid agere vel pati, quod sensibus ingratum, quam poenam sensu vocant, sive quia utrumque patitur. Formale autem, propter quod ejusmodi malum poenæ rationem & appellationem sibi vendicat, est meritum admissæ culpa contractum: quo non dato, nihil poenæ rationem haber, ut ut alias malum sit, & valde molestum ei, qui sustinet. Jam poena erit malum, quod qui culpam admisit, propter culpam

pam incurrit. Id vero non ad bruta accommodari potest, nisi cum stolidissimis Judæis quibdam facere quis velit, cum clarus inter ipsas Interpres Kimchius ad I. Reg. XIII. v. 24. cum asino confortium faciat dum dicit: *Asino quoque sua fuit in hoc mundo retributio, in honorem Prophetæ, qui illi iniquitaverat: prout reliquis animalibus in hac vita vel merces, vel pœna rependitur iis, quæ hominem respiciunt.* Quod idem pluribus ita explicat in Pf. CXLV. v. 17. *Alii dicunt, præmia & pœnas ad nullum animal pertinere, præterquam ad hominem solum. At nos dicimus, etiam reliquis animalibus rependi præmia & pœnas in negotio hominum. Huc facit, quod reperimus Gen. 9. v. 5. de sanguine hominis etiam e manu omnis animalis requiram illum dicitur quoque Habacuc II. v. 17. Et vastitas bestiarum terreat eos. Et ad mercedem pertinet, quod habetur I. Reg. XIII. v. 28. Et leo non laceravit Asinum &c. Itaque certum est pœna stricte dicta bestias non affici.*

§. IX.

Excipiunt quidem quod de formali pœnæ diximus, id presse agile illo jure, quod homo in hominem exercet, neque extendi posse ad processum & velut formulam tribunalis divini, adeo, si bestiam ob homicidium occidamus, sive cœlitus puniatur, pœna vel quasi dici possit, cum admissum veluti delictum videri possit, contra illud, quod DEUS dixit v. 2. terror vester sit super cuncta animalia, quo aliqvale dominium homini restituitur, debeatque vereri hominem animalia timore industria expresso, speciosa quidem ea ratio est, & videretur hæc quasi pœna ad exemplarem posse referri, quæ

quæ moneret, crimen esse longe gravissimum eos, qui libertatem arbitrii habent & iræ suæ dominari possunt & arctissimo quodam vinculo inter se conjuncti sunt (quorum nullum in brutum cadit) mutuis coedibus sese conficere. Namque id afferunt, qui triplex argumentum, quo ab homicidio Noachides absterreantur, hic exculpant. Sed hæc multis difficultatibus obsepta sunt, quapropter non in eam sententiam transire possumus.

§. X.

Dum itaque denique accurate distingvendum inter peccatum, delictum quæ tale, & injuriam, quam quis infert civitatis focio, & damnum, quatenus læsionem denotat, quod solummodo de bestiis dici potest; non dubitamus jam adserere jure cædi bestiam, quoniam naturalis juris est, omne quod damno esse potest, amoliri. Cædendo vero animal, qui hominem lethaliter percussit, & poterat impofterum alios pari ratione cædere, vitæ & securitati hominum consulebatur. Fatentur propterea uno ore saniores interpretes, Testatus, Bonfrerius, & Pererius instrumenti rationem hic haberi. Non adducam jam quæ Seldenus l. x. Jur. N. & Gent. c. f. Pufendorff. l. z. c. ex Atheniensium & Romanorum sententiis annotarunt, id tamen addam, quod in atrocioribus delictis, quæle homicidium est, instrumenta, & quasi adjuncta in detestationem Supplicio quasi affici videantur. Novimus ex historia Belgica Albanum justissime funditus excindi Calemburgii Comitæ ædes, Gheuffii quondam nominis natalem domum: excitataque i-
bi

bi marmorea columna inscribi in basi quatuor lingva-
rum monumentum. Eain area ædes Florentii Pallan-
tii solo æqvatas esse, ob execrandam memoriam repe-
titivæ in illa conjurationis adversus religionem, Ecclesi-
am catholicam Romanam, Regiam Majestatem, ac
patrias Regiones, Famian. Strada Decad. i. l. 7. Sic
curiæ Parisiensis placito lata in Rayillarum sententia,
ut æqvetur solo domus, in qua ipse natus nunquam post-
hac superinducendo areæ edificio Grammond. l. i. p. 8.
Petrus Matthæus de chorte Henrici IV. p. 172. Nec ex
facris Exempla defunt Gen. III. v. 14. & 17. Gen. IV. v.
12. Num. XVI. v. 32. Deut. XIII. 13. 17. Joh. VI. v. 17. I.
Reg. XV. v. 3. Accedit, quod Deus plenum jus domi-
nii in omnes creaturas exercet, & in bestias obtinet, quo
jure, non præcedente noxa ob homicidium puniri cu-
pit, nec enim omnis vindicta aut damnum statim
pœna est, quod ex doctrinam morali
pater.

CAPUT III.

SUMMARIA.

Peccata brutorum statuere videntur Ulpianus, Philosophi quidam veteres, non hodierni. Rorarius, Darmanfon. Sotini Crellii Vorfii doctrina. Origenes peccata Stellarum. Huetius contra Sixum Senenfem. Origenes non fequitur Pythagoram in $\mu\sigma\tau\epsilon\sigma\psi\upsilon\chi\omega\sigma\iota$ Serpentis maledictio fiba. Calixtus notatus Gen. VI. v. 12. exponitur. Quorundam falsa interpretatio. Animalia munda & immunda. Hackſpan laudatur.

§. I.

Pugnandum jam demum, sed brevi velitatione, cum iis, qui Subjectum quoque peccati brutum faciunt, quoniam ex praesenti etiam loco, sed intempestive, praesidium sibi futurum sperant. Non vero jam res nobis erit cum Ulpiani Juris definitione, quam Corasius & Tholosanus operose defendunt, cum & alii diversum sentiant, atque integro J. F. Horn absque in apricum deduxerit.

§. II.

Contendunt porro inter se veteres sapientiae Doctores, cum facultatem aestimativam in brutis,

D

respon-

respondere cogitativæ in homine, perhibent, tum qui animam brutis inesse, ad ostendam ingenii vim affirmant, in quibus non ultimus est Hieronymus, Rorarius, qui animalia bruta ratione melius uti homine asserit. Id vero inconveniens cordatis Philosophis videtur, qui anima destituta bruta idoneis documentis & e natura ipsorum de promptis evincunt; nempe Le Grand, Willisius, Borelius, aliique, præsertim J. Darmanfon in tractatu la Beste transformee en machine, quem approbavit quoque Facultas Theologica, Academiæ Franeckeranæ anno 1684.

s. III.

Sociniani vero hic classicum canunt; quorum antesignatus lib. de statu primi hominis Cap. VI. p. 157. seqv. inquit. Non solus homo, sed cætera quoque animalia a recta via deflexerunt. Addit quidem bestias, non tam graviter, nec in iisdem plerisque rebus delinquere, in quibus homo delinquit, sed tamen vere delinquere posse, non negandum esse existimant. Infaustæ itaque Socini sectæ, ut pœnæ propriæ dictæ, ita quoque legis obligantis capacia videntur bruta animalia. Ita *Dn. D. Qvænstedt* System. I. c. Crellius contra Grotium p. 64. Vostius bestias etiam suo quodam modo peccare, & pœnam sibi analogam mereri dicunt; affirmant præterea, quod ipsis naturæ lex a Deo sit indita, cujus pro-

proinde violatio aliquam peccati analogiam habeat: quod ideo disputant, ut peccatum & defectionem protoplastorum purgare & extenuare possint, quod & facit Isaacus Peyrerius Syst. Theol. & Prædamitas suos describit, qui brutorum referentes indolem defecerunt materiæ vitio, principio eorundum cum creaturis irrationalibus communi: Hinc monstrosi horum termini: Peccatum naturale, materiale, carnale emergunt talia quoque adscribit Lirano Lutherus h. l. & ipsi egregie respondet.

§. IV.

Antequam vero responsum damus ipsorum objectis, videndum numne ex antiquitate aliquem accerere possint, quo tueri sententiam suam queant. Notum est Origenem sensisse stellas peccatis esse obnoxias, nec astra modo, sed elementa etiam, ac proinde Judicium Dei olim subitura fore, quæ sententia consignata est, Homil. 4. in Ezech. cujus, licet sapius agere causam ac diluere objecta, & emollire opiniones velit, hoc tamen crimen purgare non potest Petrus Daniel Huetius Origenianorum l. II. quæst. 8. propterea quoque & Sixtum Senensem ibi valide refellit. Origenes vero ut adsertum eo melius adstruat, stellas probat esse animalia, quod mandato a Deo dicantur accipere, mandare autem ipsis Deum, ut statis moveantur temporibus, motus vero illos neque absolvi posse sine anima, neque sine motu esse posse, quæ anima prædita sint: nec a-

D 2

nima,

nima solum, sed & ratione pollere, ac proinde incrementa capere sine dubio virtutis, vel decrementa: ad hæc animas antiquiores recentioribus Syderum corporibus extrinsecus inferi probat aliquot rationibus. Illud certum foret, si in omnibus secutus fuisset Origenes pythagoram, cujus vestigia sedulo legit, statuisse peccata brutorum necessum foret, sed cum magnum interfit discrimen inter *μίτηφυλασση* Pythagoricam, & *μετεσωμάτωση* Origenis, quod egregie commonstrat Huetius p. 102. non tribuenda est vacors & infana ea mens summa eruditione & ingenio florenti Origeni.

s. V.

Ideoqve revertamur ad Socinianos, qui pro adstruenda sua sententia maledictionem Serpentis, quamvis forte possent Gen. III. 14. non adducant, utpote qui existimant Deum in serpente de priori incessu nihil mutasse, sed naturam convertisse in pœnam, quia non verisimile, Deum post lapsum mutasse animalium naturam vid. D. Stegmannus Photinianismo Disput. IX. quæst. 7. Et hoc statuendo accedunt iis, qui supplicium fictum serpentis statuunt, apud Joh. Conrad. Ditrich. Antiquæ Bibl. fol. 92. atq; adeo propriæ sententiæ fraudem faciunt eamqve infringunt. Videat vero Georgius Calixtus numne in eadem castra incidat, dum in Lucubrationibus ad cap. 3. Genes. dicit. Est quidem natu-

naturalis ^{animæ} ^{divina} ^{Dei} inter hominem & serpentem , hæc autem in felici illo statu divina providentia & potentia cohibebatur , ne in actum prodiret , nunc , quando non amplius reprimitur , supplicium & poena est serpenti , ab homine utpote præstantissimo animalium , eorumque naturali Domino , inutilem , imo noxium famulum censi , & quasi maleficum , cui aqua & igni interdictum sit proscribi . Optime vero hæc enodavit venerand. D. Calov. Bibl. Illustrat h. l.

S. VI.

Validissimum quod obtendunt est Gen. VI. v. 12. Et quidem corruptionis istius rationem esse , quod animalia quædam inceperint carnibus vesci adeoque discesse a priori sua integritate , quod egregie tuetur Grotius ad Gen. l. v. 30. Non , inquit , ab initio animantia animantibus vesciebantur , sed tum demum id ceptum fieri , cum non homines tantum , sed & alia animantia viam suam corruperunt . Et ex ipsius Glossâ ad Gen. VI. v. 2. patet , ipsum distinguere inter immunditiam ex lege Mosaica & naturalem . Quid inde concludendum videant alii . Sed quod immunditiam & munditiam animalium attinet , respondemus cum Pererio , illud non dici secundum naturam , sed vel opinione ut institutis hominum vel alicujus excuræ significationis & mysterii causa . Per corruptionem vero omnis carnis , non omnia

30 DE PECCATIS ET POENIS BRUTORUM.

animalia, adeoque bruta intelligipater (1) quia omnis caro ad v. 3. respiciunt, ubi homo dictus erat caro (2) Joel III. v. 1. dicitur etiam spiritus affundendus super omnem carnem, & Marc. XVI. v. 15. omni creaturæ prædicari Evangelium. (3) Tale est prædicatum hic via, quam corrupisse dicitur omnis caro, quod per metaphoram de actionibus legem respicientibus, deque intellectu & voluntate propriæ dicta orientibus, non de analogicis, aut umbra quadam intellectus, sensibus internis atque appetitu sensitivo relucens dicitur. (4) periere animantia quævis in diluvio, exceptis iis, quæ arca servabat, non quod diluvii fuerint causa, adeoque poenam etiam persolverint corruptæ viæ analogan, quam tamen non sustinissent bestię reliquæ arcæ inclusæ, cum tamen secundum hypothesin immundæ sustinere debuissent, sed quod spectarent hominem, qui cum omnibus, quæ possidebat, delendus erat, cum parvulis adeo, & bestię, ut major damnum videretur, & augetur afflictio, ut recte censet Theodor Hecksper. in difficil. locis S. Script. P. I. Quando quis itaque dicta jam recte lance pensitaverit, videbit peccata bestiarum & poenas proprio & morali sensu sumtas, fragmenta & ludibria ingenii esse, & dudum explosa a B. Nicolao Hunnio Exam. Error Phorin. Sect. 2. c. 3. Thef. 2. D. Schmid. Disput. de lege morali Thef. 37. D. Calov. ad Gen. VII. v. 2. D. Qvenstedt Syst. Theolog. P. III. de lege morali D. Strauch Breviar. Theol. loc. VIII. defin. LIII. Jo. Henr. Heidegger. D. fl. Selectis Theol. XXI. de lege p. 603. Bocharto Hierozoic. l. II. cap. 40. Quibus annotatis, Deo laudes & gratias agentes huic labori terminum constituimus & FINEM.

D1 A 6633

ULB Halle 3
003 090 418

Sb.

D 17

40.
2. D. B. V.
De

Peccatis & Poenis Brutorum,

ad Genes. IX. v. 5. comma prius,

Wer Mensch Blut vergeusset / des
Blut soll auch durch Menschen
vergossen werden /

disputabit

SUB PRÆSIDIO

Viri Summe Reverendi atqve Magnifici

DN. JO. FRIDERICI MAYERI,

Doctoris & Professoris Theologi, Alumn. Elect. Ephori,
& Templi omnium Sanctorum Præpositi Substituti,
Domini Patroni sui devenerandi,

Respondens,

M. CHRISTIANUS ANDREAS SIBERUS,

IN AUDITORIO MAJORI,

D. XII. JANUARIJ, MDC LXXXVII.

RECUSA WITTENBERGÆ,

LITERIS JOHANNIS GODOFREDI MEYERI,

ANNO 1717.

(4)